

ks. Paweł Lewandowski

FORMACJA W ZGROMADZENIACH ZAKONNYCH – NOWICJAT

Przeżywając obchody Roku Życia Konsekwowanego, na łamach „Ikony” pochylamy się nad tą wyjątkową formą oddania swojego życia na służbę Bogu i Kościołowi. Dotychczas omówiliśmy wstępny okres próby kandydatów do życia zakonnego, zwany postulatem oraz przedstawiliśmy wymagania kanoniczne stawiane kandydatom do nowicjatu. W obecnym artykule zajmiemy się kolejnym etapem formacji zakonnej – nowicjatem.

Na początku naszych rozważań wypada podkreślić, że nowicjat jest obowiązkowym etapem formacji zakonnej. Nie można zatem zostać siostrą czy bratem zakonnym bez formacji nowicjackiej. Nowicjat praktykowany był od samego początku istnienia życia zakonnego, choć prawo stanowiące o jego potrzebie powstało znacznie później. Na Wschodzie próba nowicjacka trwała trzy lata, z możliwością skrócenia w wyjątkowych sytuacjach. O jej zasadności decydował przełożony klasztoru. Na Zachodzie nowicjat trwał przeważnie rok. Jednak aż do Soboru Trydenckiego (1545-1563) nie był on obligatoryjny. Od połowy wieku XVI odbycie nowicjatu jest już koniecznością. Zgodnie z dyspozycją zawartą w kan. 646 *Kodeksu Prawa Kanonicznego* z 1983 roku, nowicjat jest okresem formacji początkowej, w którym nowicjuszka bądź nowicjusz dokładniej rozpoznaje własne powołanie w relacji do charyzmatu i posłannictwa wybranego przez siebie instytutu zakonnego. Jest to także czas poznania fundamentalnych obowiązków tej szczególnej formy oddania swojego życia na służbę Bogu i Kościołowi przez stopniowe praktykowanie trzech rad ewangelicznych (dobrowolnego ubóstwa, dozgonnej czystości i zupełnego posłuszeństwa) oraz stylu życia konkretnego instytutu zakonnego. Warto zauważyć, że no-

wicjat służy także i „drugiej stronie” tzn. samemu instytutowi zakonnemu, jego przełożonym, opiekunom, wychowawcom. Jest to bowiem czas, w którym lepiej poznają oni osobowość kandydata, weryfikują jego powołanie i upewniają się o zdolności nowicjuszki bądź nowicjusza do podjęcia życia zakonnego.

Wymagania prawa powszechnego odnośnie do formacji w nowicjacie dotyczą następujących zagadnień: minimalnego i maksymalnego czasu formacji nowicjackiej, sposobu ustanowienia domu nowicjackiego oraz powoływania osób odpowiedzialnych za formację.

Rozpocznijmy od nakreślenia ram czasowych formacji nowicjackiej. Zgodnie z kan. 648 § 1, do ważności nowicjat powinien trwać dwanaście miesięcy spędzonych we wspólnocie nowicjatu. Jest to tzw. czas minimalny. Dla ukształtowania nowicjuszek czy nowicjuszy, poszczególne konstytucje zakonne, obok wspomnianego czasu, mogą przewidzieć także jeden lub kilka okresów praktyki apostołskiej podejmowanej poza wspólnotą nowicjatu. Samego nowicjatu jednak nie należy przedłużać ponad dwa lata (ta dyspozycja prawodawcy kodeksowego stanowi określenie czasu maksymalnego formacji nowicjackiej). Przerwy w trakcie nowicjatu również regulowane są dokładnie. I tak zgodnie z kan. 649 § 1: nieobec-

ność w domu nowicjatu przekraczająca piętnaście dni (ciągła bądź przerywana) wymaga uzupełnienia o ten czas, zaś nieobecność w domu nowicjatu ponad trzy miesiące powoduje jego nieważność (w tej sytuacji nowicjat musi zostać powtórzony).

Ze względu na wagę formacji nowicjackiej prawo kanoniczne wymaga, aby nowicjat odbywał się w specjalnie na to przeznaczonym domu zakonnym. Nosi on nazwę „domu nowicjatu”. Kierowany tymi samymi motywami, prawodawca kościelny obliguje, aby erygowanie (a więc założenie), przeniesienie oraz zniesienie domu nowicjatu zawsze było dokonywane pisemnym dekretem najwyższego przełożonego instytutu zakonnego, wydanym za zgodą jego rady. Ze względu na to, że każdy instytut zakonnny ma własny charyzmat oraz związane z nim cele (dla przykładu charyzmatem jednego zgromadzenia zakonnego może być praca z dziećmi niepełnosprawnymi, innego duszpasterstwo wśród młodzieży, jeszcze innego prowadzenie domów „spokojnej starości”), prawo kanoniczne nie przewiduje nowicjatów międzyzakonnych (w których kształciłyby się np. nowicjuszki dominikanki z nowicjuzkami karmelitankami czy służebniczkami; dla ciekawości: prawodawca kodeksowy zezwala jednak na seminaria międzydiecezjalne – a więc może istnieć jedno międzydiecezjalne semina-

rium duchowne np. w Krakowie, w którym będą studiować klerycy z całej metropolii krakowskiej, obejmującej archidiecezję krakowską oraz diecezje: bielsko-żywiecką, kielecką i tarnowską).

Ostatnim wspomnianym wymaganiem kodeksowym jest powoływanie osób odpowiedzialnych za formację nowicjacką. Cel nowicjatu wymaga, aby nowicjuszek i nowicjusze byli kształtowani pod kierownictwem mistrza, zgodnie z programem formacji określonym własnym prawem (konkretnego instytutu zakonnego). Z oczywistych względów wymaga się, aby mistrzem nowicjatu był członek instytutu zakonnego, w którym odbywa się formacja nowicjacka. Co ważne, mistrz nowicjatu winien złożyć już śluby wieczyste

i zostać zgodnie z prawem wyznaczonym do pełnienia tego zadania. Chociaż formację w nowicjacie z reguły powierza się jednej osobie, to – w zależności od potrzeb – dopuszcza się ustanowienie innych osób, które pełniłyby funkcję współpracowników mistrza nowicjatu. Dla zachowania jedności w realizacji programu formacji nowicjackiej koniecznym jest, aby pomocniczy współpracownicy podlegali mistrzowi nowicjatu.

Na koniec jeszcze zadania, jakie stawia prawodawca kodeksowy odbywającym nowicjat: „(...) powinni być doprowadzeni do zdobycia cnót ludzkich i chrześcijańskich; przez modlitwę i samozaparcie mają być wprowadzani na drogę pełniejszej doskonałości. Należy ich wdrażać

w kontemplowanie tajemnicy zbawienia, do czytania i rozważania Pisma Świętego; przygotowywać do kultu Bożego sprawowanego w świętej liturgii; nauczyć sposobu praktyki życia konsekrowanego Bogu i ludziom w Chrystusie przez praktykowanie rad ewangelicznych. Mają być zaznajamiani z charakterem i duchem, celem i karnością, historią i życiem własnego instytutu, jak również przepajani miłością do Kościoła i jego pasterzy” (kan. 652 § 2). Jak zauważamy, *Kodeks Prawa Kanonicznego* z 1983 roku przekazuje zestaw konkretnych wskazań i środków niezbędnych w procesie formacji nowicjuszek i nowicjuszy, która w rezultacie ma doprowadzić do osiągnięcia cnót ludzkich i chrześcijańskich.

Agata Kusek

MEDYTACJA PRZED EKRADEM – BLACK

Córka Katherin i Paula McNally - Michelle w wieku 2 lat straciła wzrok i słuch. Rodzice nie są w stanie dotrzeć do zamkniętej we własnym świecie dziewczynki. Wyrasta ona na dzikie dziecko, nie umiejące w żaden sposób komunikować się ze światem. Ojciec postanawia oddać ją do zakładu opiekuńczego, ale matka szuka nadziei na pomoc zatrudniając Debraja Sahai, nauczyciela głuchoniemych dzieci. Dla pogrążającego się w alkoholizmie Deraja ta sytuacja staje się okazją do zmiany życia i odzyskania jego sensu.

**Perykopa: J 9,1-12
Uzdrowienie niewidomego od urodzenia**

1 przechodząc obok ujrzał pewnego człowieka, niewidomego od urodzenia. 2 Uczniowie Jego zadali Mu pytanie: «Rabbi, kto zgrzeszył, że się urodził niewidomym - on czy jego rodzice?» 3 Jezus odpo-

PISMO PARAFII MATKI BOŻEJ NIEUSTAJĄCEJ POMOCY W MIELCU

NR 3 (655) ROK XVIII

ISSN 1640-2235

I · K · O · N · A

GRUDZIEŃ, ANNO DOMINI 2015

<http://www.mbnp.mielec.pl/>

PRZYSZEDŁ DO SWOJEJ WŁASNOŚCI, A SWOI...

SPIS TREŚCI

Od Redakcji 4

WOKÓŁ BOŻEGO NARODZENIA

Jezus przychodzi codziennie 5
Narodziny Boga 6
Skąd się wzięła bożonarodzeniowa szopka? 7
Boże Narodzenie w apokryfach 9

NADZWYCZAJNY JUBILEUSZ MIŁOSIERDZIA

Rok Święty Miłosierdzia 15
Okazać miłosierdzie 17
Miłosierdzie w praktyce 19
Skandal miłosierdzia 19

WAKACYJNE WSPOMNIENIA

„Błogosławieni czystego serca...” 20
My, wieczni pielgrzymi 22
Ładowanie akumulatorów 24
GPS - Genialny Plan stwórcy 24
Skrzypne zostanie w pamięci na długie lata 25
Sanktuarium Pięknego Pani 26
Cisza i harmonia w Taize 28

KOŚCIÓŁ Powszechny, KOŚCIÓŁ Lokalny – WYDARZENIA

1050 rocznica Chrztu Polski 29
Dotykać Zmartwychwstałego – Festiwal Kultury
Chrześcijańskiej w Mielcu 31
Święci na nasze czasy 39
Wybaczymy i prosimy o wybaczenie 40
Niech żyje Jezus, niech żyje Maryja 41
Powołani do służby przy ołtarzu 42
Trzy miesiące przygotowań 43
Świeża krew w parafii 44
Cena wolności 44
Noc Świętych 45
Gimnazjalne rekolekcje w Lubaszowej 46
Święci rodzice świętej Tereski 47
24 „urodziny” Radia Maryja 47
Boże Nutki 48
Ks. Bartłomiej Musiał - duszpasterz naszej parafii 49

BLIŻEJ ŚWIATOWYCH DNI MŁODZIEŻY

50 Logo XXXI Światowych Dni Młodzieży
51 Odnowienie Przymierza - Synaj w Krynicy
52 Symbole Światowych Dni Młodzieży
53 Namiot spotkania, czyli Synaj w Mielcu

COŚ INNEGO

55 Eucharystia - najkrótsza droga do świętości
57 Mały Poradnik Modlitwy
58 Formacja w zgromadzeniach zakonnych -
nowicjat
59 Medytacja przed ekranem - Black

Z ŻYCIA PARAFII

61 Duszpasterze Parafii MBNP w Mielcu
62 Od bieli do czerni
64 Godne uwagi
66 Sprawdzone przepisy

I·K·O·N·A

Redaktor: Ks. Marek Synowiec

Sekretarz: Bartosz Ujas

Skład redakcji: Renata i Janusz Fila, Magdalena Królikowska,
Krystyna Lubera, Jakub Parys, dr Jerzy Skrzypczak

Współpraca: Ks. Tomasz Abram, Ks. Andrzej Bajorek,
Barbara i Stanisław Bik, Agata Bukowska,
Dorota Dydo-Roźniecka, Ks. Mateusz Gurbisz,
Kacper i Maria Kąsek, Kinga Kosowicz, Ks. Damian
Kurek, Agata Kusek, Ks. Paweł Lewandowski,
Ks. Bartłomiej Musiał, Adam Ortyl, Marek Polak,
Krystyna Synowiec, Wiktor Strzelczyk, Julia Tułacz

Zdjęcia: Stanisław Bryg, Karolina Myśliwiec, Aneta Stachnik

Korekta teksty: Edyta Gracz-Chmura

Skład: Skład: Barbara Pulak

Adres redakcji: e-mail: redakcja.ikona@gmail.com

listowy: Redakcja Ikony, ul. Ks. Arczewskiego 1,
39-300 Mielec